

MIĘDZYNARODOWA NORMA PEFC

Wymagania dla użytkowników systemu PEFC

PEFC ST 2002:2013

Tłumaczenie polskie

24.05.2013 r.

**łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne –
Wymagania**

PEFC Council

World Trade Center 1, 10 Route de l'Aéroport
CH-1215 Genewa, Szwajcaria
Tel.: +41 (0)22 799 45 40, Faks: +41 (0)22 799 45 50
E-mail: info@pefc.org, Internet: www.pefc.org

Informacja o prawach autorskich

© PEFC Council 2010

Niniejszy dokument PEFC Council jest objęty ochroną prawem autorskim PEFC Council. Niniejszy dokument jest powszechnie dostępny na witrynie internetowej PEFC Council i PEFC Polska lub na żądanie.

Bez pozwolenia PEFC Council nie wolno zmieniać, modyfikować, powielać ani kopiować w jakiegokolwiek formie lub za pomocą jakichkolwiek środków w celach komercyjnych żadnej części tego dokumentu objętego ochroną prawem autorskim.

Jedyną oficjalną wersją tego dokumentu jest wersja w języku angielskim. PEFC Council lub krajowe organizacje PEFC mogą udostępniać tłumaczenia tego dokumentu. W razie wątpliwości znaczenie nadrzędne ma wersja angielska.

Nazwa dokumentu: łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne – Wymagania

Tytuł dokumentu: PEFC ST 2002:2013

Zatwierdzony przez: Walne Zgromadzenie Rady PEFC

Data: 23.05.2013 r.

Data wydania: 24.05.2013 r.

Data wejścia w życie: 25.05.2013 r.

Data przejściowa: 24.02.2014 r.

Spis treści

Spis treści

1	Zakres	7
2	Powołania normatywne	7
3	Terminy i definicje	8
4.	Identyfikacja kategorii pochodzenia certyfikowanych materiałów/wyrobów	13
4.1	Identyfikacja na poziomie dostaw (przychodzących)	13
4.2	Identyfikacja na poziomie dostawcy	13
5.	Minimalne wymagania Systemu Należytej Staranności PEFC (<i>Due Diligence System (DDS)</i>)	14
5.1	Wymagania ogólne	14
5.3	Ocena ryzyka	15
5.4	Uzasadnione uwagi lub skargi	17
5.5	Zarządzanie dostawami dużego ryzyka	17
5.5.1	Informacje ogólne	17
5.5.2	Identyfikacja łańcucha dostaw	18
5.5.3	Kontrola w miejscu produkcji	18
5.5.4	Działania naprawcze	18
5.6	Zakaz wprowadzania na rynek	19
6	Metoda łańcucha dostaw	20
6.1	Informacje ogólne	20
6.2	Metoda separacji fizycznej	20
6.2.2	Separacja certyfikowanych materiałów/wyrobów	20
6.3	Metoda procentowa	20
6.3.1	Stosowanie metody procentowej	20
6.3.2	Definicja partii produkcji	20
6.3.3	Obliczanie udziału procentowego materiałów certyfikowanych	21
6.3.4	Przenoszenie obliczonego udziału na wyjściowe wyroby	21
7	Sprzedaż certyfikowanych produktów i związana z nią komunikacja	23
7.1	Dokumentacja związana ze sprzedanymi/przekazanymi produktami	23
7.2	Wykorzystanie logotypów i etykiet	23
8	Minimalne wymagania dotyczące systemu zarządzania	25
8.1	Wymagania ogólne	25
8.2	Odpowiedzialność i uprawnienia	25
8.2.1	Ogólny zakres odpowiedzialności	25
8.2.2	Odpowiedzialność i uprawnienia z zakresu łańcucha dostaw	25
8.3	Udokumentowane procedury	25
8.4	Przechowywanie danych	26

8.5	Zarządzanie zasobami	26
8.5.1	Zasoby ludzkie/pracownicy	26
8.5.2	Środki techniczne	26
8.6	Inspekcje i kontrole.....	26
8.7	Skargi	27
8.8	Podwykonawstwo.....	27
9	Wymagania dotyczące kwestii społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy w łańcuchu dostaw	28
9.1	Zakres.....	28
9.2	Wymagania	28
Załącznik 1: Specyfikacja stwierdzeń PEFC.....		29
Załącznik 2: Wdrażanie standardu łańcucha dostaw w organizacji wielozakładowej.....		31

Przedmowa

PEFC Council (Programme for the Endorsement of Forest Certification) to światowa organizacja promująca zrównoważoną gospodarkę leśną za pomocą systemu certyfikacji leśnej oraz etykietowania produktów zawierających surowce leśne. Produkty z deklaracją i/lub etykietą PEFC dają klientom i konsumentom końcowym pewność, że dany surowiec pochodzi z lasów zarządzanych w zrównoważony sposób, z materiału poddanego recyklingowi i/lub z kontrolowanych źródeł.

PEFC Council zatwierdza krajowe systemy certyfikacji leśnej, które powinny być zgodne z wymaganiami PEFC Council podlegającymi regularnym ocenom.

Niniejsza norma została opracowana w otwartym, przejrzystym, opartym na konsultacjach i konsensusie procesie, obejmującym szerokie grono interesariuszy.

Niniejsza norma zastępuje PEFC ST 2002:2010.

Wprowadzenie

Stwierdzenia PEFC dotyczące produktów zawierających surowce leśne dostarczają informacji o pochodzeniu tychże produktów z lasów zarządzanych w sposób trwały i zrównoważony, z recyklingu oraz z innych niekontrowersyjnych źródeł. Certyfikacja PEFC obejmuje również wymagania dotyczące zdrowia, bezpieczeństwa i pracy. „Źródła Kontrolowane przez PEFC” odnoszą się do ryzyka związanego z używaniem produktów z kontrowersyjnych źródeł, w tym aspektów legalności. Nabywcy i potencjalni nabywcy mogą korzystać z tych informacji podczas wyboru produktu kierując się takimi czynnikami jak przyjazność dla środowiska oraz innymi względami. Informowanie o pochodzeniu surowców ma na celu promowanie popytu i podaży produktów pochodzących z obszarów gdzie prowadzona jest zrównoważona gospodarka leśna, a tym samym budowanie potencjału uzasadnionych rynkowo działań na rzecz stałego doskonalenia sposobów zarządzania światowymi zasobami leśnymi.

Ogólnym celem łańcucha dostaw PEFC jest zapewnienie odbiorcom wyrobów zawierających surowce leśne dokładnych i weryfikowalnych informacji o zawartości w wyrobach materiałów pochodzących z certyfikowanych przez PEFC lasów, zarządzanych w sposób trwały i zrównoważony, recyklingu i kontrolowanych źródeł.

1 Zakres

Niniejsza norma dotyczy wymagań dla łańcucha dostaw wyrobów zawierających surowce leśne.

Wymagania łańcucha dostaw opisują proces przechodzenia od informacji o pochodzeniu pozyskanego surowca do informacji o pochodzeniu dołączanych do gotowych wyrobów organizacji. Niniejsza norma definiuje dwa opcjonalne podejścia do łańcucha dostaw, a mianowicie metodę separacji fizycznej i metodę procentową.

Niniejsza norma podaje również minimalne wymagania dla systemu zarządzania, dotyczące wdrażania procesu łańcucha dostaw i zarządzania tym procesem. Do spełnienia minimalnych wymagań dla systemu zarządzania, zdefiniowanych w niniejszej normie, można wykorzystać funkcjonujący w organizacji system zarządzania jakością (ISO 9001:2008) lub zarządzania środowiskowego (ISO 14001:2004).

Ponadto norma zawiera minimalne wymagania związane ze zdrowiem, bezpieczeństwem i pracą.

Łańcuch dostaw powinien być stosowany w połączeniu z definicjami określonych stwierdzeń PEFC („X% certyfikowano przez PEFC” i „Źródła Kontrolowane przez PEFC”) lub stwierdzeń systemów certyfikacji leśnej zatwierdzonych przez PEFC, które uwzględniają kryteria identyfikacji certyfikowanego materiału. W związku z tym główna część niniejszej normy definiuje proces łańcucha dostaw za pomocą ogólnych określeń dotyczących materiału: „certyfikowany”, „neutralny” i „inny”, a samo znaczenie tych określeń stosowanych w poszczególnych stwierdzeniach zostało zdefiniowane w Załączniku do niniejszej normy.

Stosowanie stwierdzeń i odpowiednich dla nich etykiet w oparciu o wprowadzenie łańcucha dostaw jest zgodne z normą ISO 14020:2000, którą powinni stosować użytkownicy korzystający z niniejszej normy. Włączenie do łańcucha dostaw materiału z recyklingu jest zgodne z wymaganiami ISO/IEC 14021:1999, do której powinni również stosować się użytkownicy niniejszej normy.

Etykietowanie wyrobów jest uznawane za opcjonalne narzędzie komunikacji, którego włączenie do procesu(ów) łańcucha dostaw jest dozwolone. Jeśli organizacja postanowi używać etykiet na wyrobach lub poza nimi, wymagania dotyczące używania etykiet, w tym wymagania sformułowane przez właściciela danej etykiety, stają się integralną częścią wymagań łańcucha dostaw.

Niniejszą normę należy wdrażać w celu umożliwienia stronom trzecim oceny zgodności z wymaganiami zdefiniowanymi przez PEFC Council lub wymaganiami systemów certyfikacji leśnej uznanych przez PEFC. Ocena zgodności jest uznawana za certyfikację wyrobu i powinna odbywać się zgodnie z ISO/IEC 17065.

Termin „powinien” jest używany w niniejszej normie do wskazania postanowień, które są obowiązkowe. Termin „zaleca się” jest używany do wskazania postanowień, które nie są obowiązkowe, ale oczekuje się ich przyjęcia i wprowadzenia. Termin „dozwolone/wolno” jest używany do określenia przyzwolenia wyrażonego w normie, a termin „może” dotyczy zdolności lub możliwości użytkownika normy do podjęcia danego działania.

2 Powołania normatywne

Do stosowania postanowień niniejszej normy są niezbędne podane poniżej dokumenty powołane. W przypadku powołań datowanych i niedatowanych zastosowanie ma ostatnie wydanie (z uwzględnieniem wszystkich poprawek).

PEFC ST 2001:2008, PEFC Logo usage rules – Requirements

PEFC ST 2003:2012, Requirements for Certification Bodies operating Certification against the PEFC International Chain of Custody Standard

ISO/IEC Guide 2:2004, Standardization and related activities -- General vocabulary

ISO 9000:2005, Quality management systems -- Fundamentals and vocabulary

ISO 9001:2008, Quality management systems -- Requirements

ISO 14001:2004, Environmental management systems -- Requirements with guidance for use

ISO/IEC 14020:2000, Environmental labels and declarations -- General principles

ISO/IEC 14021:1999, Environmental labels and declarations - Self-declared environmental claims (Type II environmental labelling)

ISO 19011:2011, Guidelines for auditing management systems

ISO/IEC Guide 65:1996, General requirements for bodies operating product certification systems¹

ISO/IEC 17065, Conformity assessment – Requirements for bodies certifying products, processes and services²

EN 643:2001, Paper and board – European list of standard grades of recovered paper and board

3 Terminy i definicje

Dla celów niniejszej normy obowiązują odpowiednie definicje podane w ISO/IEC Guide 2, ISO 9000:2005 oraz poniższe.

3.1

Certyfikat akredytowany

Certyfikat wydany przez organizację certyfikującą w zakresie uzyskanej akredytacji, opatrzony symbolem organizacji akredytującej.

3.2

Materiał certyfikowany

Surowiec, którego **pochodzenie** opisane jest w stwierdzeniach łańcucha dostaw.

Uwaga: Kryteria dla materiału certyfikowanego i jego dostawców zostały określone w ramach definicji stwierdzenia(-eń) PEFC, która znajduje się w Załączniku do niniejszej normy. Ponadto systemy certyfikacji leśnej zatwierdzone przez PEFC Council mogą tworzyć własne definicje materiału certyfikowanego dla potrzeb własnych stwierdzeń stosowanych równoległe z tą normą.

3.3

Wyrób certyfikowany

Wyrób zawierający według stwierdzenia **materiał certyfikowany**, którego zawartość jest weryfikowana przez łańcuch dostaw.

3.4

Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne

Proces obiegu i przetwarzania informacji o **pochodzeniu wyrobów zawierających surowce leśne**, który umożliwia organizacji wydawanie dokładnych i weryfikowalnych stwierdzeń dotyczących zawartości materiału certyfikowanego.

---

¹ Okres przeznaczony na przejście z ISO/IEC Guide 65:1996 do ISO/IEC 17065:2012 kończy się 15 września 2015. W okresie przejściowym możliwe jest powoływanie się na obydwie normy.

² Okres przeznaczony na przejście z ISO/IEC Guide 65:1996 do ISO/IEC 17065:2012 kończy się 15 września 2015. W okresie przejściowym możliwe jest powoływanie się na obydwie normy.

3.5

Stwierdzenie

Informacje opisujące określone aspekty wyrobu.

Uwaga: Termin „stwierdzenie” używany w niniejszej normie oznacza stosowanie oficjalnych stwierdzeń łańcucha dostaw (patrz Załącznik 1) odnoszących się do stwierdzenia PEFC.

3.6

Okres obowiązywania stwierdzenia

Czas, przez który obowiązuje **stwierdzenie łańcucha dostaw**.

3.7

Drewno pochodzące z rejonu konfliktu

„Drewno, które na jednym z etapów łańcucha dostaw było przedmiotem handlu prowadzonego przez zbrojne grupy, będące frakcjami rebelianckimi lub regularnymi oddziałami wojska, bądź przez administrację cywilną zamieszana w konflikt zbrojny lub jej przedstawiciele, w celu podtrzymania konfliktu lub skorzystania z konfliktu dla osobistej korzyści... drewno pochodzące z rejonu konfliktu niekoniecznie jest nielegalne” lub pozyskiwanie drewna może być przyczyną konfliktu.

(Definicja stosowana przez United Nations Environmental Programme
<http://www.unep.org/dewa/Africa/publications/AEO-2/content/205.htm>).

3.8

Źródła kontrolowane

Materiały, dla których ryzyko, że pochodzą ze źródeł kontrowersyjnych zostało zminimalizowane przez wdrożenie Systemu Należytej Staranności PEFC (*PEFC Due Diligence System*).

3.9

Źródła kontrowersyjne

Działania w zakresie gospodarki leśnej, które:

(a) nie są zgodne z lokalnymi, krajowymi lub międzynarodowymi przepisami, zwłaszcza w poniższych obszarach:

- prace leśne i pozyskanie drewna, w tym ochrona różnorodności biologicznej i przekształcanie lasów w inne formy użytkowania,
- zarządzanie obszarami o określonych wysokich wartościach środowiskowych i kulturowych,
- chronione i zagrożone gatunki, w tym wymagania Konwencji Waszyngtońskiej (CITES),
- kwestie pracownicze i BHP dotyczące pracowników leśnych,
- własność ludów tubylczych, tytuły własności i prawa użytkowania,
- własność stron trzecich, tytuły własności i prawa użytkowania,
- płatność podatków i opłat za prawa użytkowania;

(b) nie są zgodne z przepisami kraju pozyskania, odnoszącymi się do handlu i ceł w obszarze sektora leśnego,

(c) polegają na wykorzystywaniu organizmów modyfikowanych genetycznie,

(d) mają na celu przekształcanie lasów w inne typy roślinności, w tym - lasów pierwotnych w plantacje leśne.

Uwaga: Polityka wykluczania surowców z organizmów modyfikowanych genetycznie pozostaje w mocy do 31 grudnia 2015 r.

3.10

Klient

Pojedynczy podmiot, kupujący lub użytkujący wyroby organizacji, któremu wydawane jest **stwierdzenie**.

Uwaga: Pojęcie „klient” obejmuje również klientów wewnętrznych w organizacji, w której istnieje wiele kolejnych partii produkcji.

3.11

System Należytej Staranności (*Due Dilligence System – DDS*)

Zbiór procedur i działań, a mianowicie gromadzenie informacji, ocena ryzyka i ograniczanie ryzyka, stosowanych w celu zachowania należytej staranności.

3.12

Materiał zawierający surowiec leśny

Surowiec pochodzący z obszarów leśnych lub innych obszarów uznanych przez PEFC Council za mogące uczestniczyć w systemie certyfikacji gospodarki leśnej przez PEFC; obejmuje również **materiał z recyklingu** pochodzący z takich obszarów.

Uwaga: materiał zawierający surowiec leśny obejmuje materiał drzewny i nie drzewny.

3.13

Wyroby zawierające surowce leśne

Wyroby, w których skład wchodzi **materiał zawierający surowiec leśny**.

3.14

Plantacja leśna/plantacja drzewna/plantacja produkcyjna

Las lub obszar zadrzewiony z wprowadzanymi gatunkami, w niektórych przypadkach rodzimymi, założony w wyniku sadzenia lub siewu, głównie w celu produkcji drewna i dóbr nie drzewnych.

Uwaga 1: Obejmuje wszystkie drzewostany wprowadzanego gatunku założone w celu produkcji drewna i dóbr nie drzewnych

Uwaga 2: Może obejmować obszary rodzimych gatunków charakteryzujące się niewielką liczbą gatunków, intensywnym przygotowaniem gleby (np. uprawą), prostymi rzędami drzew i/lub drzewostanami równowiekowymi.

Uwaga 3: Stosowanie tej definicji wymaga uwzględnienia krajowej terminologii leśnej oraz wymagań prawnych.

3.15

Etykietowanie

Używanie etykiet (na produktach lub poza nimi).

3.16

Kategoria pochodzenia materiału

Charakterystyka miejsca skąd pochodzi surowiec.

Uwaga: W niniejszej normie użyto trzech kategorii pochodzenia materiału: certyfikowany, neutralny i inny, których definicje są określone szczegółowo w poszczególnych stwierdzeniach.

3.17

Materiał neutralny

Materiał, który nie zawiera surowca pochodzenia leśnego i dlatego może być uznawany za neutralny podczas liczenia udziału procentowego surowców certyfikowanych.

Uwaga: Systemy certyfikacji leśnej, zatwierdzone PEFC Council, mogą tworzyć własne definicje surowców neutralnych dla potrzeb własnych stwierdzeń stosowanych równoległe z niniejszą normą.

3.18

Organizacja

Dowolny podmiot wydający stwierdzenia dotyczące wyrobów oraz wdrażający wymagania niniejszej normy. Taki podmiot posiada zdolność jednoznacznej identyfikacji **dostawcy** surowców oraz **klienta** dla swoich wyrobów.

3.19

Inny materiał

Materiał zawierający surowiec leśny inny niż materiał certyfikowany.

3.20

Certyfikat uznany przez PEFC

to:

- a) ważny akredytowany certyfikat gospodarki leśnej wydany przez notyfikowaną przez PEFC jednostkę certyfikującą w zakresie systemu/normy gospodarki leśnej zatwierdzonego przez PEFC Council,
- b) ważny akredytowany certyfikat łańcucha dostaw wydany przez notyfikowaną przez PEFC jednostkę certyfikującą w zakresie niniejszej normy razem z uznaną przez PEFC specyfikacją kategorii pochodzenia materiału,
- c) ważny akredytowany certyfikat łańcucha dostaw wydany przez notyfikowaną przez PEFC jednostkę certyfikującą w zakresie normy łańcucha dostaw dla określonego systemu, który został zatwierdzony przez PEFC Council.

Uwaga: Zatwierdzone przez PEFC systemy certyfikacji lasów oraz normy łańcucha dostaw można znaleźć w witrynie PEFC Council pod adresem www.pefc.org.

3.21

Separacja fizyczna

Procedura, w ramach której materiały/wyroby o różnej **kategorii pochodzenia materiału** są przechowywane oddzielnie, tak aby kategoria pochodzenia używanych i przewożonych do **klienta** materiałów/wyrobów była znana.

Uwaga: Separacja fizyczna może oznaczać separację fizyczną w obiekcie organizacji, np. przechowywanie w oddzielnych halach lub określonych obszarach składowania lub wyraźne oznaczanie albo używanie lub posiadanie wyraźnych znaków wyróżniających pozwalających na łatwe zidentyfikowanie materiałów różnych kategorii pochodzenia.

3.22

Las pierwotny

Las złożony z rodzimych gatunków, w którym nie ma żadnych wyraźnie widocznych znaków działalności człowieka i ekologiczne procesy nie są znacząco zakłócone.

Uwaga: Obejmuje obszary na których można pozyskiwać surowce nieдрzewne pod warunkiem, że oddziaływanie człowieka jest niewielkie. Pojedyncze drzewa mogły zostać usunięte.

3.23

Partia produkcji

Zestaw produktów wytworzonych lub stanowiących przedmiot transakcji w określonych procesach objętych **łańcuchem dostaw** organizacji.

Uwaga 1: Organizacja może stworzyć więcej niż jedną partię produkcji w wyniku realizacji procesów równoległych lub następujących kolejno po sobie.

Uwaga 2: Partia produkcji w łańcuchu dostaw może także obejmować pojedynczy produkt, dla którego wdrożony został łańcuch dostaw. Takie podejście do wdrożenia łańcucha dostaw jest określane także jako „projektowy łańcuch dostaw”.

3.24**Materiał z recyklingu****Materiał zawierający surowiec leśny, który:**

- (a) został odzyskany ze strumienia odpadów w czasie procesu produkcyjnego. Wyłącza się powtórne wykorzystanie surowców pochodzących z przerobu, przemiału lub niszczenia w ramach procesu produkcyjnego i dających się powtórnie wykorzystać w tym samym procesie, w którym zostały wytworzone. Wyłącza się produkty uboczne takie jak tartaczne produkty uboczne (trociny, wióry, kora itp.) lub pozostałości leśne (kora, kawałki gałęzi, korzeni itp.), ponieważ nie stanowią one „strumienia odpadów”.

oraz

- (b) został wytworzony w gospodarstwie domowym, w obiekcie komercyjnym i/lub przemysłowym bądź użyteczności publicznej, pełniącym funkcję użytkownika końcowego produktów, których dłużej nie da się już używać zgodnie z zakładanym zastosowaniem. Obejmuje to zwroty surowców z łańcucha dystrybucji.

Uwaga 1: Wyrażenie „dające się wykorzystać w tym samym procesie, w którym zostały wytworzone” oznacza, że materiały wytworzone w jednym procesie są w sposób ciągły doprowadzane z powrotem do tego procesu w tym samym zakładzie. Przykład: odpady generowane na linii prasującej w produkcji płyt pilśniowych, które w sposób ciągły wprowadzane są do tej samej prasy. Nie są one uznawane za surowiec pochodzący z recyklingu.

Uwaga 2: Uznaje się, że surowiec klasyfikowany jako makulatura zgodnie z normą EN 643 spełnia definicję materiału z recyklingu.

Uwaga 3: Powyższa definicja opiera się na definicji zawartej w ISO 14021:1999.

3.25**Obliczanie ruchomej wartości udziału procentowego**

Obliczanie udziału procentowego surowca certyfikowanego w oparciu o materiał wejściowy pozyskany w określonym czasie przed wyprodukowaniem lub sprzedażą produktu.

3.26**Obliczanie zwykłej wartości udziału procentowego**

Obliczanie udziału procentowego surowca certyfikowanego w oparciu o materiał wejściowy fizycznie obecny w produkcji, dla którego wykonywane jest obliczenie.

Uwaga: Przykładem obliczania zwykłej wartości udziału procentowego jest obliczenie zadania drukowania, w którym udział procentowy materiału certyfikowanego jest obliczany z materiału zakupionego i użytego do tego określonego zadania drukowania.

3.27**Dostawca**

Wyraźnie zidentyfikowany, pojedynczy podmiot bezpośrednio dostarczający materiał wejściowy do stosownej **partii produkcji**.

Uwaga 1: W przypadkach, w których materiał jest fizycznie dostarczany przez inny podmiot niż podmiot posiadający tytuł własności materiału, organizacja powinna wyznaczyć jednego dostawcę na potrzeby tej definicji: albo podmiot z tytułem własności materiału, albo podmiot fizycznie go dostarczający. Przykład: w drukarni pozyskującej surowiec od dystrybutora, który jednak jest dostarczany bezpośrednio przez producenta papieru, wolno uznać za dostawcę albo dystrybutora, albo producenta papieru.

Uwaga 2: Pojęcie „dostawca” obejmuje również dostawców wewnętrznych w organizacji, w której istnieje wiele kolejnych partii produkcji.

4. Identyfikacja kategorii pochodzenia certyfikowanych materiałów/wyrobów

4.1 Identyfikacja na poziomie dostaw (przychodzących)

4.1.1 Dla każdej dostawy materiału wchodzącego do łańcucha dostaw partii produkcji organizacja powinna uzyskać od dostawcy informacje niezbędne do zidentyfikowania i zweryfikowania kategorii pochodzenia dostarczonego materiału.

4.1.2 Dokument dostawy materiałów/wyrobów powinien każdorazowo zawierać co najmniej:

- (a) nazwę organizacji jako klienta dostawy,
- (b) dane identyfikacyjne dostawcy,
- (c) dane identyfikacyjne wyrobu(-ów),
- (d) wielkość dostawy dla każdego wyrobu uwzględnionego w dokumentacji,
- (e) datę dostawy/okres dostawy/okres rozliczeniowy,

Ponadto dokument dostawy dla każdego wyrobu ze stwierdzeniem PEFC powinien zawierać:

- (f) formalne stwierdzenie dotyczące kategorii pochodzenia surowca (udział procentowy materiału certyfikowanego) dla każdego certyfikowanego wyrobu uwzględnionego w dokumentacji,
- (g) identyfikator łańcucha dostaw dostawcy lub certyfikat gospodarki leśnej, lub inny dokument potwierdzający status certyfikacyjny dostawcy.

Uwaga 1: Formalne stwierdzenie, czyli stwierdzenie o dokładnie określonym brzmieniu, jak również dokumenty potwierdzające status certyfikacyjny zostały zdefiniowane w Załączniku do niniejszej normy lub w innych dokumentach określonych w stosownym systemie certyfikacji gospodarki leśnej lub etykietowania.

Uwaga 2: Identyfikator certyfikatu może mieć postać numeryczną lub alfanumeryczną i jest zwykle określane mianem „numeru certyfikacji”.

Uwaga 3: Przykładem dokumentacji dostawy jest faktura lub dowód dostawy, jeśli spełnia wszystkie wymogi opisane w punkcie 4.1.2.

4.1.3 Dla każdej dostawy organizacja powinna zweryfikować status certyfikacyjny dostarczonego materiału/wyrobu jako certyfikowany, neutralny lub inny, zgodnie ze specyfikacją stwierdzenia, dla którego został wdrożony łańcuch dostaw.

Uwaga: Kryteria dla materiału certyfikowanego, neutralnego lub innego dla określonego stwierdzenia zostały podane w Załączniku do niniejszej normy lub w innych dokumentach określonych dla stosownego systemu certyfikacji gospodarki leśnej lub etykietowania.

4.2 Identyfikacja na poziomie dostawcy

4.2.1 Organizacja powinna wymagać od wszystkich dostawców materiału certyfikowanego kopii certyfikatu gospodarki leśnej lub łańcucha dostaw lub innego dokumentu potwierdzającego status certyfikacyjny dostawcy lub dostępu do takich dokumentów.

Uwaga: Kryteria dla dostawcy materiału certyfikowanego zostały określone dla każdego stwierdzenia w Załączniku do tej normy lub w innych dokumentach wskazanych w stosownym systemie certyfikacji gospodarki leśnej lub etykietowania.

4.2.2 Organizacja powinna ocenić status certyfikacyjny dostawcy w oparciu o kryteria dla dostawców surowców certyfikowanych dotyczące stosowności i zakresu dokumentacji otrzymanej zgodnie z punktem 4.2.1.

Uwaga: Oprócz dokumentacji dostarczonej przez dostawcę, zaleca się wykorzystanie przez organizację publicznie dostępnych rejestrów dostawców materiałów certyfikowanych (posiadaczy certyfikatów) prowadzonych przez PEFC Council lub inne uznane organizacje.

5. Minimalne wymagania Systemu Należytej Staranności PEFC (*Due Diligence System (DDS)*)

5.1 Wymagania ogólne

5.1.1 Organizacja powinna posługiwać się Systemem Należytej Staranności (DDS), zgodnie z poniższymi zapisami niniejszej normy, opartymi na technikach zarządzania ryzykiem w celu minimalizacji ryzyka, że otrzymany materiał pochodzi z kontrowersyjnych źródeł.

5.1.2 System Należytej Staranności PEFC powinien być wdrożony w przypadku wszystkich wejściowych materiałów zawierających surowiec leśny objętych w organizacji łańcuchem dostaw PEFC, z wyjątkiem:

- (a) materiałów z recyklingu,
- (b) materiałów pochodzących z gatunków wymienionych w Aneksach I do III konwencji CITIES, o ile jest zachowana zgodność ze stosownymi przepisami określonymi w międzynarodowym, europejskim oraz krajowym prawodawstwie odnoszącym się do CITIES.

5.1.3 System Należytej Staranności PEFC w organizacji powinien być wspierany przez system zarządzania spełniający wymagania rozdziału 8. niniejszej normy.

5.1.4 Organizacja powinna wdrożyć System Należytej Staranności PEFC w trzech krokach dotyczących:

- (a) gromadzenia informacji,
- (b) oceny ryzyka,
- (c) zarządzania dostawami wysokiego ryzyka.

5.1.5 Organizacja pozyskująca materiały pochodzące z zagrożonych gatunków ujętych w klasyfikacji konwencji CITES powinna zachować zgodność ze wszystkimi stosownymi przepisami określonymi w międzynarodowym, europejskim oraz krajowym prawodawstwie odnoszącym się do CITIES.

5.1.6 Organizacja nie może wykorzystywać żadnych materiałów zawierających surowce leśne pochodzących z krajów, które zostały objęte stosownymi sankcjami ONZ, UE lub innych państw dotyczącymi eksportu/importu takich materiałów.

Uwaga: Pojęcie „stosowne” oznacza sankcje nakładane przez poszczególne organizacje.

5.1.7 Organizacja nie może wykorzystywać drewna pochodzącego z rejonu konfliktu.

5.1.8 Organizacja nie może wykorzystywać żadnych materiałów pochodzących z leśnych organizmów modyfikowanych genetycznie w wyrobach objętych systemem należytej staranności PEFC.

5.1.9 Organizacja nie może wykorzystywać w wyrobach objętych wdrożonym Systemem Należytej Staranności PEFC żadnych materiałów drzewnych pochodzących z przekształcania lasów w inny typ roślinności, w tym z konwersji lasów pierwotnych na plantacje leśne.

5.2 Gromadzenie informacji

5.2.1 System Należytej Staranności PEFC opiera się na informacjach otrzymanych od dostawcy. Organizacja powinna mieć dostęp do następujących informacji dotyczących:

- (a) identyfikacji materiału/wyrobu, w tym jego nazwy handlowej i typu;
- (b) identyfikacji gatunku drzewa zawartego w materiale/wyrobie przez podanie nazwy potocznej i naukowej tam, gdzie jest to przydatne;
- (c) kraju pozyskania materiału i jeśli to przydatne również regionu kraju i/lub koncesji na pozyskanie.

Uwaga 1: Dostęp do naukowej nazwy gatunku jest wymagany w przypadkach, gdy użycie nazwy potocznej mogłoby powodować błędną identyfikację gatunku.

Uwaga 2: Użycie nazwy handlowej gatunku jest uznawane za równoważne do nazwy potocznej w przypadkach, gdy wszystkie gatunki objęte tą nazwą handlową są obarczone takim samym ryzykiem pochodzenia z kontrowersyjnych źródeł.

Uwaga 3: Dostęp do informacji o regionie kraju pochodzenia materiału jest wymagane w przypadku, gdy regiony kraju eprezentują różny poziom ryzyka w odniesieniu do kontrowersyjnych źródeł.

Uwaga 4: Termin „koncesja na pozyskanie” oznacza długoterminowy, wyłączny kontrakt na pozyskanie na zdefiniowanym geograficznie obszarze lasów publicznych.

Uwaga 5: Termin „kraj/region” jest używany w dalszej części tego rozdziału do identyfikacji pochodzenia materiału/wyrobu w odniesieniu do kraju, regionu kraju lub koncesji na pozyskanie.

5.3 Ocena ryzyka

5.3.1 Organizacja powinna przeprowadzić ocenę ryzyka pozyskania surowców z kontrowersyjnych źródeł w przypadku wszystkich wejściowych materiałów zawierających surowce leśne objętych Systemem Należytej Staranności PEFC, z wyjątkiem:

- (a) certyfikowanych materiałów/wyrobów dostarczanych ze stwierdzeniem wydanym przez dostawcę, z uznanym przez PEFC certyfikatem,
- (b) innych materiałów/wyrobów dostarczanych ze stwierdzeniem wydanym przez dostawcę w tym z uznanym przez PEFC certyfikatem łańcucha dostaw.

5.3.2 Ocena ryzyka przeprowadzana przez organizację powinna prowadzić do utworzenia klasyfikacji dostaw według kategorii „pomijalnego” lub „istotnego” ryzyka.

5.3.3 Ocena ryzyka przez organizację powinna być prowadzona w oparciu o ocenę:

- (a) prawdopodobieństwa, że działania określone w definicji kontrowersyjnych źródeł mają miejsce na poziomie kraju/regionu dostawy lub gatunków dostarczanego surowca drzewnego (dalej nazywane prawdopodobieństwem na poziomie pochodzenia) oraz,
- (b) prawdopodobieństwa, że w łańcuchu dostaw nie można było zidentyfikować potencjalnych kontrowersyjnych źródeł dostaw (dalej nazywane prawdopodobieństwem na poziomie łańcucha dostaw).

5.3.4 Organizacja powinna określić ryzyko w oparciu o prawdopodobieństwo na poziomie pochodzenia i prawdopodobieństwo na poziomie łańcucha dostaw i ich kombinację w celu klasyfikacji wszystkich dostaw jako „istotne” ryzyko, gdy jeden lub oba poziomy są ocenione jako mające duże prawdopodobieństwo (patrz rysunek 1).

Duże	Prawdopodobieństwo na poziomie łańcucha dostaw	Istotne ryzyko (Significant risk)	Istotne ryzyko (Significant risk)
		Pomijalne ryzyko (Negligible risk)	Istotne ryzyko (Significant risk)
Małe	Prawdopodobieństwo na poziomie pochodzenia	Małe	Duże

Rysunek 1. Kategorie ryzyka.

5.3.5 W poniższych tabelach podano listę wskaźników, które powinny być użyte do klasyfikacji ryzyka związanego z dostawami.

Uwaga: Wskaźniki dla „małego prawdopodobieństwa” w przypadku pochodzenia jak i łańcucha dostaw (Tabela 1) opisują opcje dla pierwszego etapu ograniczania ryzyka (np. dostarczenie dodatkowych informacji) przed rozpoczęciem formalnego procesu ograniczania ryzyka opisanego w rozdziale 5.5. Stąd jeśli dostawy mogą być

scharakteryzowane przez wskaźniki wskazujące „małe prawdopodobieństwo” na poziomie łańcucha dostaw lub poziomie pochodzenia, to zawsze odrzuca wskaźnik „dużego” prawdopodobieństwa na tej osi.

Tabela 1: Lista wskaźników warunkujących „małe” prawdopodobieństwo na poziomie pochodzenia i łańcucha dostaw (pomijalne ryzyko)

Wskaźniki
<p>Dostawy:</p> <p>(a) certyfikowanych materiałów/wyrobów dostarczanych ze stwierdzeniem wydanym przez dostawcę i z uznanym przez PEFC certyfikatem,</p> <p>(b) innych materiałów/wyrobów dostarczanych ze stwierdzeniem wydanym przez dostawcę z uznanym przez PEFC certyfikatem łańcucha dostaw.</p>
<p>Dostawy deklarowane jako certyfikowane w zakresie systemu certyfikacji gospodarki leśnej (innym niż uzane przez PEFC) wsparte przez certyfikat gospodarki leśnej lub łańcucha dostaw wydany przez stronę trzecią.</p>
<p>Dostawy weryfikowane przez rządowe lub pozarządowe mechanizmy weryfikacyjne lub licencjonujące, inne niż systemy certyfikacji leśnej, skoncentrowane na działaniach objętych terminem „kontrowersyjne źródła”.</p>
<p>Dostawy wsparte przez weryfikowalną dokumentację, w której wyraźnie zidentyfikowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kraj pozyskania i/lub region kraju, gdzie drewno zostało pozyskane (z uwzględnieniem powszechności występowania konfliktów zbrojnych), ▪ nazwę handlową i typ produktu a także nazwę potoczną i, gdzie jest to przydatne, pełną nazwę naukową, ▪ wszystkich dostawców w łańcuchu dostaw, ▪ leśną jednostkę administracyjną pochodzenia dostawy, ▪ dokumenty lub inne wiarygodne informacje wskazujące na zgodność drewna i wyrobów drzewnych z działalnością odnoszącą się do terminu „kontrowersyjne źródła”. <p>Szczególną uwagę powinno się poświęcić dokumentacji opracowanej przez organizacje rządowe z krajów mających wskaźnik TI CPI poniżej 50.</p>

Uwaga 1: Weryfikacja drewna w Systemie Należytej Staranności zgodnie z wymaganiami European Timber Regulation, monitorowanej przez Organizację Monitorującą, może zostać użyta jako dowód na legalność dostaw.

Uwaga 2: Szczegółowe podejście geograficzne dla identyfikacji nieistotnego ryzyka opisano w rozdziale 5.3.8.

Tabela 2: Lista wskaźników warunkujących „duże” prawdopodobieństwo na poziomie pochodzenia³

Wskaźniki
<p>Aktualny indeks percepcji korupcji (CPI) kraju przedstawiony przez Transparency International (TI) jest poniżej 50.⁴</p>
<p>W kraju/regionalnie są powszechne konflikty zbrojne.</p>
<p>Kraj/region jest znany z niskiego poziomu gospodarki leśnej i respektowania prawa.</p>
<p>Gatunek surowca drzewnego wchodzący w skład materiału/wyrobu jest znany jako gatunek pozyskiwany przeważnie w wyniku działań objętych terminem źródła kontrowersyjne.</p>

³ Przykłady powołań zewnętrznych i bardziej szczegółowe wyjaśnienia można znaleźć w najnowszym wydaniu PEFC GD 2001 *Chain of custody of forest-based products – Guidance for use*.

⁴ Transparency International sygnalizuje, że indeks percepcji korupcji nie zawsze jest właściwy w odniesieniu do leśnictwa. I dlatego, jeśli właściwsze będzie zastosowanie innych wskaźników, powinny być one użyte po uprzednim uzgodnieniu z PEFC Council w konsultacji z Transparency International. Te wskaźniki zostaną wymienione w przewodniku do łańcucha dostaw.

Tabela 3: Lista wskaźników warunkujących „duże” prawdopodobieństwo na poziomie łańcucha dostaw.

Wskaźniki
Uczestnicy i etapy w łańcuchu dostaw, zaakceptowani przed pierwszą weryfikacją przez system weryfikacyjny na poziomie małego ryzyka, w tej macierzy ryzyka są nieznanymi.
Kraje/regiony, w których drewno i produkty drzewne były przedmiotem handlu przed pierwszą weryfikacją przez system weryfikacyjny, zaakceptowane na poziomie małego ryzyka, w tej macierzy ryzyka są nieznanymi.
Wyrób zawiera nieznanymi gatunki drewna.
Dowód na nielegalne praktyki stosowane przez jakiekolwiek przedsiębiorstwo w łańcuchu dostaw.

5.3.6 Ocena ryzyka powinna być wykonana dla pierwszej dostawy pochodzącej od każdego indywidualnego dostawcy. W razie konieczności powinna być rewidowana przynajmniej raz w roku.

5.3.7 Ocena ryzyka powinna być wykonana dla każdej dostawy od indywidualnego dostawcy, jeśli nastąpiły zmiany odnośnie cech opisanych w 5.2.1.

5.3.8 Organizacja może prowadzić ocenę ryzyka i zidentyfikować ryzyko jako małe dla dostaw pochodzących z określonego obszaru geograficznego pod następującymi warunkami:

- (a) organizacja powinna mieć aktualne następujące dane:
  - i. Czytelną definicję określonego obszaru geograficznego,
  - ii. Wykaz gatunków drzew dostarczanych z danego obszaru,
  - iii. Dowody umożliwiające weryfikację, czy źródła dostawy ograniczają się do określonego obszaru geograficznego i określonych gatunków drzew
- (b) Żaden ze wskaźników podanych w Tabeli 2 i Tabeli 3 nie powinien mieć zastosowania.
- (c) Ocena ryzyka dla określonego obszaru powinna być wykonana przed pierwszą dostawą z tego obszaru i rewidowana raz w roku.
- (d) Ocena ryzyka dla określonego obszaru powinna być przeglądana i jeżeli to konieczne rewidowana, jeśli warunki określone w punkcie (a) uległy zmianie.

5.4 Uzasadnione uwagi lub skargi

5.4.1 Organizacja powinna zapewnić, że uzasadnione obawy przedstawione przez strony trzecie, dotyczące stosowania się przez dostawcę do wymagań prawnych i innych aspektów związanych z kontrowersyjnymi źródłami są bezzwłocznie badane i, jeśli zostały potwierdzone, skutkują ponowną oceną ryzyka związanego z odnośnymi dostawami.

5.4.2 W przypadku uzasadnionych obaw materiał pierwotnie wyłączony z oceny ryzyka (patrz rozdział 5.3.1) powinien przejść ocenę ryzyka zgodnie z wymaganiami podanymi w 5.3.

5.5 Zarządzanie dostawami dużego ryzyka

5.5.1 Informacje ogólne

5.5.1.1 Dla dostaw określanych jako dostawy istotnego ryzyka, organizacja powinna wymagać od dostawcy dostarczenia dodatkowych informacji i dowodów, jeżeli to możliwe, które pozwolą jej zaklasyfikować dostawy jako dostawy pomijalnego ryzyka. Dostawca powinien zapewnić, że:

- (a) dostarczy organizacji niezbędne informacje do identyfikacji jednostki(-ek) gospodarki leśnej, z której pochodzi surowiec oraz całego łańcucha dostaw odnoszącego się do dostawy „istotnego ryzyka”.
- (b) umożliwi organizacji przeprowadzenie kontroli własnej lub przez stronę trzecią postępowania dostawcy, jak również postępowania poprzednich dostawców w łańcuchu.

Uwaga: Procedury mogą być spełnione np. przez porozumienie kontraktowe lub pisemne oświadczenie dostawcy.

5.5.1.2 Organizacja powinna opracować program weryfikacji własnej lub przez stronę trzecią dostaw sklasyfikowanych jako dostawy „istotnego” ryzyka. Program weryfikacji powinien obejmować:

- (a) identyfikację całego łańcucha dostaw oraz jednostek gospodarki leśnej w miejscu pochodzenia dostawy,
- (b) inspekcję w miejscu produkcji gdy jest to istotne oraz
- (c) ograniczanie ryzyka, środki naprawcze i zapobiegawcze zgodnie z wymaganiami.

5.5.2 Identyfikacja łańcucha dostaw

5.5.2.1 Organizacja powinna wymagać od wszystkich dostawców dostaw „istotnego” ryzyka szczegółowych informacji o całym łańcuchu dostaw i jednostkach gospodarki leśnej w miejscu pochodzenia dostaw.

5.5.2.2 W przypadkach, gdy zgodnie ze wskaźnikami podanymi w tabeli 1 ryzyko związane z dostawami o jeden krok wstecz w łańcuchu dostaw można sklasyfikować jako pomijalne, nie wymaga się, aby organizacja śledziła cały łańcuch dostaw aż do jednostki gospodarki leśnej.

5.5.2.3 Dostarczone informacje powinny umożliwić organizacji zaplanowanie i przeprowadzenie kontroli w miejscu produkcji.

5.5.3 Kontrola u dostawcy

5.5.3.1 Program weryfikacji organizacji powinien obejmować kontrolę u dostawców dostaw „istotnego ryzyka”. Kontrole mogą być przeprowadzane przez samą organizację (kontrole własne) lub przez stronę trzecią w imieniu organizacji. Organizacji wolno zastąpić kontrole u dostawcy przeglądem dokumentacji, jeśli przedłożona dokumentacja daje wystarczającą pewność co do pochodzenia surowca z niekontrowersyjnych źródeł.

5.5.3.2 Organizacja powinna wykazać, że posiada wystarczającą wiedzę i kompetencje w zakresie prawodawstwa dotyczącego pochodzenia dostaw „istotnego” ryzyka oraz prawodawstwa istotnego z punktu widzenia definicji źródeł kontrowersyjnych.

5.5.3.3 W przypadku przeprowadzania kontroli u dostawcy przez stronę trzecią w imieniu organizacji, organizacja powinna wykazać, że strona trzecia posiada odpowiednią wiedzę i kompetencje w zakresie prawodawstwa zgodnie z wymaganiami opisanymi w punkcie 5.5.3.2. W zakresie kompetencji strona trzecia powinna spełniać wymagania podane w punkcie 5.2.6 normy PEFC ST 2003:2012.

5.5.3.4 Organizacja powinna określić próbkę dostaw istotnego ryzyka od danego dostawcy do zweryfikowania w programie weryfikacji. Rozmiar rocznej próbki powinien wynosić co najmniej pierwiastek kwadratowy z liczby dostaw „istotnego” ryzyka: $(y=\sqrt{x})$, zaokrąglony do najbliższej liczby całkowitej. Jeśli poprzednie kontrole u dostawcy były skuteczne w zakresie realizacji celów wyznaczonych w tym dokumencie, rozmiar próbki wolno zmniejszyć współczynnikiem 0,8, tzn.: $(y=0,8 \sqrt{x})$, z zaokrągleniem w górę liczby całkowitej.

5.5.3.5 Kontrole u dostawcy powinny obejmować:

- (a) bezpośredniego dostawcę oraz wszystkich dostawców na wcześniejszych etapach łańcucha dostaw w celu oceny zgodności ze stwierdzeniami dostawców dotyczącymi pochodzenia surowców oraz;
- (b) właściciela lasu lub osobę odpowiedzialną za gospodarkę leśną w jednostce gospodarki leśnej w miejscu pochodzenia dostaw lub wszelkie inne osoby odpowiedzialne za zarządzanie w tej jednostce w celu oceny zgodności z wymogami prawnymi.

5.5.4 Działania naprawcze

5.5.4.1 Organizacja powinna zdefiniować pisemne procedury wdrażania środków naprawczych w sytuacji braku zgodności dostawców wskazanych w programie weryfikacji organizacji.

5.5.4.2 Zakres działań naprawczych powinien opierać się na skali i powadze ryzyka, że drewno lub wyrób(-y) z drewna może pochodzić z kontrowersyjnych źródeł i powinien obejmować co najmniej jedno z poniższych:

- (a) wyraźną informację o zidentyfikowanym ryzyku wraz z żądaniem zapewnienia, że drewno lub wyrób(-y) z drewna pochodzące z kontrowersyjnych źródeł nie jest dostarczane do organizacji,
- (b) wymaganie od dostawców określenia środków naprawczych dotyczących zgodności jednostki gospodarki leśnej z wymogami prawnymi lub efektywności przepływu informacji w łańcuchu dostaw,
- (c) unieważnienie kontraktu lub zamówień drewna lub wyrobu(-ów) z drewna do czasu aż dostawca będzie mógł wykazać, że odpowiednie działania dotyczące ograniczenia ryzyka zostały wdrożone.

5.6 Zakaz wprowadzania na rynek

5.6.1 Drewno lub wyrób(-y) z drewna pochodzące z nieznanymi lub kontrowersyjnymi źródłami nie powinny wchodzić w skład partii produkcji objętej łańcuchem dostaw PEFC w organizacji.

5.6.2 Drewno, o którym wiadomo lub istnieją uzasadnione podejrzenia, że pochodzi z nielegalnych źródeł (patrz definicja „kontrowersyjne źródła” punkty 3.9 (a) lub (b)) nie powinno być przetwarzane, nie powinno być przedmiotem handlu i/lub nie powinno być wprowadzane na rynek dopóki nie zostanie przedstawiony i zweryfikowany odpowiednio udokumentowany dowód legalności jego pochodzenia, co pozwoli na sklasyfikowanie dostarczonego drewna jako reprezentujące „pomijalne ryzyko”.

6 Metoda łańcucha dostaw

6.1 Informacje ogólne

6.1.1 Istnieją dwie metody wdrażania łańcucha dostaw, a mianowicie metoda separacji fizycznej i metoda procentowa. W zależności od natury przepływów materiału i procesów przerobu organizacja może wybrać właściwą dla siebie metodę.

6.2 Metoda separacji fizycznej

6.2.1 Wymagania ogólne dla metody separacji fizycznej

6.2.1.1 W organizacji, w której certyfikowane materiały/wyroby nie są mieszane z innymi materiałami/wyrobami i/lub w której certyfikowane materiały/wyroby można zidentyfikować podczas całego procesu produkcji, należy stosować metodę separacji fizycznej.

6.2.1.2 Organizacja stosująca metodę separacji fizycznej powinna zapewnić odseparowanie od siebie materiałów certyfikowanych lub ich przejrzyste oznaczenie na wszystkich etapach procesu produkcji lub handlu.

6.2.1.3 Dozwolone jest także stosowanie metody separacji fizycznej w przypadku wyrobów certyfikowanych z różną zawartością certyfikowanego materiału.

Uwaga: Organizacji wolno fizycznie separować wyrób(y) o takim samym stwierdzonym udziale procentowym surowca od innych wyrobów posiadających stwierdzenie innego udziału procentowego surowca lub nieposiadających takiego stwierdzenia.

6.2.2 Separacja certyfikowanych materiałów/wyrobów

6.2.2.1 Materiały certyfikowane i wyroby certyfikowane o różnej zawartości materiałów certyfikowanych powinny być oznaczone w sposób umożliwiający ich łatwą identyfikację w całym procesie produkcyjnym/handlowym, w tym również w czasie ich przechowywania. W tym celu organizacja powinna zapewnić:

- (a) fizyczną separację pod względem obszaru produkcji i przechowywania lub
- (b) fizyczną separację pod względem czasu, lub
- (c) wyraźną identyfikację certyfikowanych materiałów/wyrobów w procesie produkcji.

6.3 Metoda procentowa

6.3.1 Stosowanie metody procentowej

6.3.1.1 Metoda procentowa w łańcuchu dostaw znajduje zastosowanie w organizacjach, które mieszają certyfikowane materiały/wyroby z materiałami innych kategorii.

6.3.2 Definicja partii produkcji

6.3.2.1 Organizacja powinna wdrożyć wymagania dotyczące procesu łańcucha dostaw opisane w niniejszej normie dla określonej partii produkcji.

6.3.2.2 Partia produkcji powinna obejmować (i) jeden typ produktu lub (ii) grupę wyrobów, które składają się z tego samego lub podobnego materiału wejściowego, zgodnie z np. gatunkiem, asortymentem itp. Materiał wchodzący w skład partii produkcji powinien mieć taką samą jednostkę miary lub jednostki przeliczalne na taką samą jednostkę miary.

6.3.2.3 Partia produkcji powinna być związana z wyrobami, które zostały wyprodukowane lub wytworzone przez organizację w jednym zakładzie produkcyjnym.

Uwaga: Wymóg ten nie dotyczy organizacji i jej procesów, gdzie nie można wyraźnie zdefiniować zakładu produkcji, np. wykonawców prac leśnych, transportu, handlu itp.

6.3.3 Obliczanie udziału procentowego materiałów certyfikowanych

6.3.3.1 Organizacja powinna obliczyć udział procentowy materiałów certyfikowanych oddzielnie dla każdej partii produkcji i dla określonego okresu stwierdzenia według następującego wzoru:

$$Pc [\%] = \frac{Vc}{Vc + Vo} * 100$$

Pc – udział procentowy materiałów certyfikowanych

Vc – ilość certyfikowanych materiałów

Vo – ilość innych materiałów

Uwaga: Oprócz materiałów certyfikowanych i innych kryteria dla określonych stwierdzeń definiują również materiały neutralne, które nie są wykorzystywane we wzorze. Dlatego też łączna ilość surowców to suma surowców certyfikowanych, neutralnych i innych ($Vt=Vc+Vo+Vn$; gdzie Vt to łączna ilość surowców, a Vn to ilość surowców neutralnych).

6.3.3.2 Organizacja powinna obliczyć udział procentowy surowców certyfikowanych z użyciem jednej jednostki miary dla wszystkich surowców wchodzących do obliczeń. W przypadku konwersji do jednej jednostki miary organizacja powinna używać tylko oficjalnych przeliczników i metod. Jeśli odpowiednie powszechnie uznane przeliczniki nie są dostępne, organizacja powinna zdefiniować i używać ustalonych przez siebie zasadnych i wiarygodnych przeliczników.

6.3.3.3 Jeśli w skład dostarczonego wyrobu tylko w części wchodzi materiał certyfikowany, wtedy do wzoru obliczeniowego jako materiał certyfikowany powinna być wprowadzona tylko jego ilość odpowiadająca udziałowi procentowemu stwierdzonemu przez dostawcę. Pozostała ilość surowca powinna zostać uwzględniona jako surowiec inny.

6.3.3.4 Organizacja powinna obliczyć udział procentowy materiału certyfikowanego jako:

- (a) zwykły udział procentowy (6.3.3.5) lub
- (b) średnią ruchomą udziału procentowego (6.3.3.6).

6.3.3.5 Organizacja obliczająca zwykły udział procentowy materiału certyfikowanego w partii produkcji powinna używać do obliczeń ilości materiałów fizycznie zawartych w określonych wyrobach.

6.3.3.6 Organizacja obliczająca średnią ruchomą udziału procentowego materiału certyfikowanego w partii produkcji powinna obliczyć udział materiałów certyfikowanych dla konkretnej partii produkcji i okresu stwierdzenia, uwzględniając ilości materiałów pozyskanych w danym okresie wprowadzania materiałów poprzedzającym okres stwierdzenia. W przypadku obliczania średniej ruchomej okres stwierdzenia nie może przekraczać 3 miesięcy, a okres wprowadzania materiałów - 12 miesięcy.

Przykład: Organizacja, która wybrała okres deklaracji trwający 3 miesiące i okres wprowadzania surowców trwający 12 miesięcy powinna obliczyć średnią ruchomą dla nadchodzących trzech miesięcy na podstawie ilości surowca pozyskanego w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

6.3.4 Przenoszenie obliczonego udziału na wyjściowe wyroby

6.3.4.1 Metoda średniego udziału procentowego

6.3.4.1.1 Organizacja stosująca metodę średniego udziału procentowego powinna wykorzystywać obliczony udział procentowy materiałów certyfikowanych w stosunku do wszystkich wyrobów wchodzących w skład partii produkcji, dla której były przeprowadzone obliczenia.

Uwaga: Nie ma ustalonych minimalnych progów stosowania metody średniego udziału procentowego. Jednak udział procentowy materiałów certyfikowanych jest zawsze częścią stwierdzenia dostarczanego klientowi. W poszczególnych systemach certyfikacji gospodarki leśnej lub etykietowania wolno jednak ustalać takie progi w przypadku używania własnych etykiet.

Przykład: Jeśli udział certyfikowanych materiałów obliczony dla 3-miesięcznego okresu stwierdzenia wynosi 54%, to wszystkie wyroby z danej partii produkcji mogą być sprzedawane/przekazywane w tym okresie stwierdzenia jako wyroby certyfikowane zawierające 54% certyfikowanych materiałów z deklaracją „54% certyfikowano przez PEFC”.

6.3.4.2 Metoda uznawania ilości

6.3.4.2.1 Organizacja powinna stosować metodę uznawania ilości dla pojedynczych stwierdzeń. Organizacja otrzymująca pojedynczą dostawę surowca z więcej niż jednym stwierdzeniem dotyczącym kategorii pochodzenia materiału powinna albo używać tych stwierdzeń jako pojedynczego nierozłącznego stwierdzenia, albo powinna tylko użyć jednego z otrzymanych stwierdzeń do obliczenia uznań ilości.

Uwaga: Organizacja, która otrzymuje pojedynczą dostawę surowca z dwoma stwierdzeniami dotyczącymi dwóch systemów certyfikacji (np. certyfikacja PEFC/SFI) albo ustanawia rachunek uznań dla wielu stwierdzeń (certyfikacja PEFC/SFI), albo wybiera dla pojedynczej dostawy jedno stwierdzenie (PEFC albo SFI), które zostanie wprowadzone do stosownego rachunku uznań ilości.

6.3.4.2.2 Organizacja powinna obliczyć uznania ilości, używając:

- (a) udziału procentowego materiału certyfikowanego oraz ilości wyrobów wyjściowych (punkt 6.3.4.2.3) lub
- (b) surowca wejściowego oraz współczynnika wejścia/wyjścia (punkt 6.3.4.2.4).

6.3.4.2.3 Organizacja stosująca udział procentowy materiału certyfikowanego powinna obliczyć uznania ilości przez pomnożenie ilości wyrobów wyjściowych z okresu stwierdzenia przez udział procentowy materiału certyfikowanego z odpowiedniego okresu stwierdzenia.

Przykład: Jeśli udział procentowy materiału certyfikowanego dla partii produkcji w określonym okresie stwierdzenia, składającej się ze 100 ton wyrobu wyjściowego, wynosi 54%, to organizacja osiąga uznanie ilości równe 54 tony ($100 \times 0,54$) produktu wyjściowego.

6.3.4.2.4 Organizacji, która potrafi wykazać weryfikowalny współczynnik między materiałem wejściowym a wyrobem wyjściowym, wolno obliczać uznanie ilości bezpośrednio z ilości wejściowego materiału certyfikowanego przez pomnożenie ilości wejściowego materiału certyfikowanego przez współczynnik wejścia/wyjścia.

Przykład: Jeśli ilość wejściowego materiału certyfikowanego wynosi 70 m^3 (np. 100 m^3 ze stwierdzeniem „70% certyfikowano przez PEFC”), a współczynnik wejścia/wyjścia wynosi 0,60 (np. 1 m^3 drewna okrągłego daje $0,60 \text{ m}^3$ tarcicy), organizacja uzyskuje uznanie ilości równe 42 m^3 tarcicy.

6.3.4.2.5 Organizacja powinna utworzyć rachunek uznań, zarządzać nim z użyciem jednej jednostki miary i powinna wprowadzać uznania ilości na ten rachunek uznań. Rachunek uznań powinien zostać utworzony dla poszczególnych typów wyrobów w partii produkcji lub dla całej partii produkcji, w której ta sama jednostka miary jest stosowana dla wszystkich typów wyrobów.

6.3.4.2.6 Łączna ilość skumulowanego uznania na rachunku uznań nie może przekroczyć sumy uznania wprowadzonej na ten rachunek uznania przez ostatnich 12 miesięcy. Maksymalny okres 12 miesięcy może zostać rozszerzony do średniego okresu produkcji wyrobów, jeśli okres produkcji wyrobów jest dłuższy niż 12 miesięcy.

Przykład: Jeśli średni okres produkcji drewna opałowego (w tym proces schnięcia) wynosi 18 miesięcy, organizacja może wydłużyć maksymalny okres akumulacji uznań z 12 miesięcy do 18 miesięcy.

6.3.4.2.7 Organizacja powinna rozdzielać uznania ilości z rachunku uznań na wyroby wyjściowe uwzględnione w rachunku uznania. Uznania ilości powinny być rozdzielane na wyroby wyjściowe tak, aby wyrób certyfikowany był uznawany za zawierający 100% certyfikowanego materiału lub za zawierający poniżej 100% certyfikowanego materiału przy jednoczesnej zgodności z progami własnymi organizacji. Wynik ilości wyrobów certyfikowanych pomnożonej przez wyjściowy udział procentowy materiału certyfikowanego zawartego w wyrobie certyfikowanym powinien być równy rozdzielonym uznaniom ilości pobranym z rachunku uznań.

Przykład: Jeśli organizacja postanawia rozdzielić 54 tony uznań ilości na wyjściowe wyroby, może wtedy sprzedać 54 tony wyrobów jako certyfikowane wyroby zawierające 100% certyfikowanego materiału (np. 54 tony z oznaczeniem „100% certyfikowano przez PEFC”) lub x ton jako certyfikowane wyroby zawierające $y\%$ materiału certyfikowanego, gdzie $x * y =$ rozdzielona ilość uznań (np. 77 ton wyrobu wyjściowego można sprzedać z oznaczeniem „70% certyfikowano przez PEFC”, gdzie $77 \text{ t} * 0,70 = 54 \text{ t}$).

7 Sprzedaż certyfikowanych produktów i związana z nią komunikacja

7.1 Dokumentacja związana ze sprzedanymi/przekazanymi produktami

7.1.1 W momencie sprzedaży bądź przekazywania produktów certyfikowanych organizacja powinna przekazać klientowi kopię lub zapewnić dostęp do kopii certyfikatu łańcucha dostaw. Organizacja powinna poinformować klienta o wszelkich zmianach w zakresie certyfikatu łańcucha dostaw; organizacja nie powinna nadużywać certyfikatu swojego łańcucha dostaw.

Uwaga: W przypadku certyfikacji wielozakładowej, w której poszczególne zakłady otrzymują oddzielne dokumenty (odnoszące się do głównego certyfikatu) potwierdzające status certyfikacyjny, organizacja (zakład) dostarcza swoim klientom kopie takich dokumentów razem z głównym certyfikatem.

7.1.2 Dla potrzeb komunikacji stwierdzenia łańcucha dostaw organizacja powinna określić jeden wzór dokumentu(-ów) dostawy dla wszystkich sprzedawanych/przekazywanych wyrobów. Dokument(-y), zawierający formalne stwierdzenie, powinien być wydawany pojedynczemu klientowi. Organizacja powinna zachowywać kopie wydawanych dokumentów i uniemożliwiać modyfikację informacji zawartych w tych dokumentach po dostarczeniu oryginałów klientom.

Uwaga: Dokument(-y) dostawy oznacza sam nośnik oraz zawarte na nim informacje, co dotyczy również nośników elektronicznych.

7.1.3 Dokument(-y) dostawy objętych stwierdzeniem wyrobów powinien każdorazowo zawierać przynajmniej:

- (a) dane identyfikacyjne klienta,
- (b) dane identyfikacyjne dostawcy,
- (c) dane identyfikacyjne wyrobu(-ów),
- (d) wielkość dostawy dla każdego produktu uwzględnionego w dokumentacji,
- (e) datę dostawy/okres dostawy/okres rozliczeniowy,
- (f) formalne stwierdzenie dotyczące kategorii pochodzenia materiału (w tym udział procentowy materiału certyfikowanego) dla każdego certyfikowanego wyrobu uwzględnionego w dokumentacji,
- (g) identyfikator certyfikatu łańcucha dostaw dostawcy lub inny dokument potwierdzający status certyfikacyjny dostawcy.

Uwaga 1: Formalne stwierdzenie, czyli stwierdzenie o dokładnie określonym brzmieniu, jak również dokumenty potwierdzające status certyfikacyjny zostały zdefiniowane w Załączniku do niniejszego standardu lub w innych dokumentach określonych w stosownym systemie certyfikacji gospodarki leśnej lub etykietowania.

Uwaga 2: Identyfikator certyfikatu może mieć postać numeryczną lub alfanumeryczną i jest zwykle określany mianem „numeru certyfikatu”.

7.2 Wykorzystanie logotypów i etykiet

7.2.1 Jeśli organizacja stosuje logotypy lub etykiety, zarówno na produkcie, jak i poza nim, odwołujące się do certyfikacji łańcucha dostaw, powinna uzyskać zezwolenie właściciela znaku towarowego logo/etykiety lub jego upoważnionego przedstawiciela. Stosowanie logotypów lub etykiet powinno być zgodne z zasadami i warunkami udzielonego zezwolenia.

Uwaga 1: Jeśli organizacja postanowi używać logo/etykiety, zasady używania logo/etykiety określone przez właściciela logo/etykiety stają się integralną częścią wymagań łańcucha dostaw.

Uwaga 2: W przypadku używania logo PEFC „zezwolenie” oznacza ważną licencję wydaną przez PEFC Council lub inny podmiot uprawniony przez PEFC Council, a „warunki i zasady” licencji wymagają zachowania zgodności z normą PEFC ST 2001:2008.

7.2.2 W organizacji dozwolone jest stosowanie etykiet tylko na wyrobach certyfikowanych, które spełniają odpowiednie kryteria etykietowania wyrobu w sposób określony przez właściciela znaku towarowego logo/etykiety.

7.2.3 Organizacja, która formułuje stwierdzenia umieszczane na wyrobie lub jego opakowaniu (bez logo lub etykiety) dotyczące certyfikacji łańcucha dostaw, powinna zawsze używać stwierdzenia formalnego; organizacja ta powinna także umożliwić własną identyfikację.

Uwaga: Pojęcie „stwierdzenie formalne” oznacza stwierdzenie w dokładnym brzmieniu określonym w Załączniku dotyczącym specyfikacji stwierdzenia lub w innych dokumentach określonych w stosownych systemach certyfikacji gospodarki leśnej lub etykietowania.

8 Minimalne wymagania dotyczące systemu zarządzania

8.1 Wymagania ogólne

Organizacja powinna posiadać system zarządzania zgodny z wymaganiami niniejszej normy, który będzie zapewniał poprawne wprowadzenie i utrzymanie procesów łańcucha dostaw. System zarządzania powinien być adekwatny do typu, zakresu i wielkości wykonywanej pracy.

Uwaga: Do spełnienia minimalnych wymagań dotyczących systemu zarządzania określonych w niniejszej normie może zostać wykorzystany system zarządzania jakością (ISO 9001:2008) lub zarządzania środowiskowego (ISO 14001:2004) w organizacji.

8.2 Odpowiedzialność i uprawnienia

8.2.1 Ogólny zakres odpowiedzialności

8.2.1.1 Zarząd organizacji powinien zdefiniować i udokumentować swoje zobowiązania dotyczące zapewnienia zgodności z opisanymi w niniejszej normie wymaganiami dotyczącymi łańcucha dostaw. Zobowiązania organizacji powinny zostać podane do wiadomości pracownikom organizacji, dostawcom, klientom i innym zainteresowanym stronom.

8.2.1.2 Zarząd organizacji powinien wskazać członka zarządu, który – niezależnie od innych obowiązków – powinien być odpowiedzialny za łańcuch dostaw organizacji i posiadać odpowiednie uprawnienia w tym zakresie.

8.2.1.3 Zarząd organizacji powinien przeprowadzać regularne okresowe kontrole łańcucha dostaw organizacji i jego zgodności z wymaganiami niniejszej normy.

8.2.2 Odpowiedzialność i uprawnienia z zakresu łańcucha dostaw

Organizacja powinna wyznaczyć pracowników do zadań związanych z wprowadzeniem i utrzymaniem łańcucha dostaw oraz powinna ustalić zakresy ich odpowiedzialności i uprawnienia dotyczące łańcucha dostaw, z uwzględnieniem co najmniej poniższych elementów:

- (a) pozyskiwanie surowców i identyfikacja pochodzenia,
- (b) przetwarzanie produktów obejmujące ich fizyczną separację lub obliczanie udziału procentowego oraz transfer do wyrobów wyjściowych,
- (c) sprzedaż produktów i ich etykietowanie,
- (d) przechowywanie danych,
- (e) audyty wewnętrzne i kontrole niezgodności,
- (f) system należytej staranności.

Uwaga: Zakresy odpowiedzialności i uprawnień dotyczące łańcucha dostaw, podane powyżej, mogą się łączyć.

8.3 Udokumentowane procedury

8.3.1 Organizacja powinna opracować w formie pisemnej udokumentowane procedury dla swojego łańcucha dostaw. Udokumentowane procedury powinny obejmować co najmniej poniższe elementy:

- (a) struktura organizacyjna, odpowiedzialność i uprawnienia związane z łańcuchem dostaw,
- (b) opis przepływu surowca w procesach produkcyjnych/handlowych, w tym definicje partii produkcji,
- (c) procedury dla procesu łańcucha dostaw obejmujące wszystkie wymagania niniejszej normy, w tym:
  - identyfikacja kategorii pochodzenia surowców,

- fizyczna separacja certyfikowanego materiału (dla organizacji stosujących fizyczną separację),
  - definicja partii produkcji, obliczanie udziału procentowego materiału certyfikowanego, obliczanie udziału ilości, zarządzanie rachunkami udziałów (dla organizacji stosujących metodę procentową),
  - sprzedaż/transfer wyrobów, stwierdzenia i etykiety umieszczane na produktach,
- (d) procedury dla systemu należytej staranności,
- (e) procedury wewnętrznych auditów,
- (f) procedury rozpatrywania skarg.

8.4 Przechowywanie danych

8.4.1 Organizacja powinna opracować i przechowywać dokumenty dotyczące swojego łańcucha dostaw w celu zapewnienia możliwości potwierdzenia swojej zgodności z wymogami niniejszej normy oraz swojej efektywności i wydajności. Organizacja powinna przechowywać dokumenty dotyczące partii produkcji objętych łańcuchem dostaw, a co najmniej poniższe:

- (a) dokumenty dotyczące wszystkich dostawców certyfikowanych materiałów, w tym kopie certyfikatów gospodarki leśnej lub łańcucha dostaw dostawców lub inne dokumenty potwierdzające zgodność dostawcy z kryteriami obowiązującymi dostawców materiałów certyfikowanych,
- (b) dokumenty dotyczące wszystkich materiałów wejściowych, w tym stwierdzenia dotyczące kategorii pochodzenia materiałów i dokumenty związane z dostawą materiałów wejściowych,
- (c) dokumenty dotyczące obliczeń udziału procentowego materiału certyfikowanego, przenoszenia udziału procentowego do wyrobów wyjściowych oraz zarządzania rachunkami udziałów, jeśli ma to zastosowanie,
- (d) dokumenty dotyczące wszystkich wyrobów sprzedanych lub przeniesionych, w tym stwierdzenia dotyczące kategorii pochodzenia materiałów i związane z dostawą wyrobów wyjściowych.
- (e) dokumenty dotyczące systemu należytej staranności, w tym dokumenty dotyczące ocen ryzyka i zarządzania dostawami wysokiego ryzyka,
- (f) dokumenty dotyczące wewnętrznych auditów, okresowych ocen łańcucha dostaw, występujących braków zgodności i podjętych działań naprawczych,
- (g) dokumenty dotyczące skarg i ich rozpatrywania.

8.4.2 Organizacja powinna przechowywać dokumenty przez co najmniej pięć lat.

Uwaga: Dokumenty obejmują nośniki i informacje na nich zawarte, co dotyczy również nośników elektronicznych.

8.5 Zarządzanie zasobami

8.5.1 Zasoby ludzkie/pracownicy

Organizacja powinna zapewnić i wykazać, że wszyscy pracownicy wykonujący pracę związaną z wprowadzaniem i utrzymaniem łańcucha dostaw są kompetentni dzięki właściwym szkoleniom oraz posiadanemu wykształceniu, umiejętnościom i doświadczeniu.

8.5.2 Środki techniczne

Organizacja powinna określić, dostarczyć i utrzymywać infrastrukturę oraz środki techniczne potrzebne do skutecznego wprowadzenia i utrzymania łańcucha dostaw zgodnego z wymaganiami niniejszej normy.

8.6 Inspekcje i kontrole

8.6.1 Organizacja powinna przeprowadzać przynajmniej raz w roku wewnętrzne audyty sprawdzające zgodność z wymaganiami niniejszej normy, a także ustalić ewentualne działania naprawcze i zapobiegawcze.

8.6.2. Raporty z auditów wewnętrznych powinny być analizowane przynajmniej raz w roku.

Uwaga: Informacje dotyczące przeprowadzania auditów wewnętrznych można znaleźć w normie ISO 19011:2002.

8.7 Skargi

8.7.1 Organizacja powinna opracować procedury rozpatrywania skarg zgłaszanych przez dostawców, klientów i inne strony dotyczące łańcucha dostaw.

8.7.2 Z chwilą otrzymania skargi organizacja powinna:

- (a) potwierdzić przyjęcie skargi stronie zgłaszającej,
- (b) zebrać i zweryfikować wszystkie niezbędne informacje, aby ocenić i sprawdzić skargę oraz podjąć stosowną decyzję,
- (c) formalnie przekazać decyzję w sprawie skargi i informacje o procesie rozpatrywania skargi stronie zgłaszającej,
- (d) zapewnić podjęcie stosownych działań naprawczych i zapobiegawczych.

8.8 Podwykonawstwo

8.8.1 Łańcuch dostaw organizacji powinien także obejmować działania podwykonawców zaangażowanych w wytwarzanie wyrobów objętych procesem(ami) łańcucha dostaw organizacji, na terenie zakładu organizacji lub poza nim.

8.8.2 Organizacji wolno zlecać podwykonawstwo jedynie wtedy, kiedy podwykonawca otrzymuje od organizacji materiał fizycznie odseparowany od innych materiałów, i zwraca materiał organizacji po zakończeniu podzleconych prac lub kiedy organizacja pozostaje odpowiedzialna za sprzedaż lub przekazanie produktów klientowi.

Uwaga 1: Przykładem podwykonawstwa jest zlecenie na zewnątrz przez drukarnię z wdrożonym łańcuchem dostaw cięcia i zszywania materiałów drukowanych, gdzie wydrukowany materiał jest przekazywany podwykonawcy i zwracany do drukarni po przeprowadzeniu zleconych prac.

Uwaga 2: Podmiot, który jest zaangażowany w pozyskiwanie surowców lub sprzedaż wyrobów wyjściowych, jest zobowiązany do wdrożenia własnego łańcucha dostaw. Wyrażenia „odbiera materiał od organizacji” i „zwraca materiał organizacji” dotyczą również sytuacji, w której materiał jest odbierany przez podwykonawcę bezpośrednio od dostawcy w imieniu organizacji lub jest przesyłany przez podwykonawcę do klienta w imieniu organizacji. Organizacja nadal pozostaje odpowiedzialna za wszystkie elementy łańcucha dostaw, w tym za zgodność z wymaganiami dotyczącymi pozyskiwania surowców oraz sprzedaży i komunikacji.

Uwaga 3: Podwykonawstwo nie jest uznawane za sprzeczne z punktem 6.3.2.3 określającym wymóg wytwarzania partii produkcji w jednym zakładzie.

8.8.3 Organizacja powinna przyjąć pełną odpowiedzialność za podzlecane zadania związane z łańcuchem dostaw organizacji.

8.8.4 Organizacja powinna posiadać pisemną umowę ze wszystkimi podwykonawcami zapewniającą fizyczną separację materiałów/wyrobów organizacji od innych materiałów lub wyrobów.

8.8.5 Program wewnętrznych auditów organizacji powinien obejmować zadania w zakresie podwykonawstwa.

9 Wymagania dotyczące kwestii społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy w łańcuchu dostaw

9.1 Zakres

Niniejszy rozdział zawiera wymagania odnoszące się do zagadnień społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy, oparte na Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej Podstawowych Zasad i Praw Pracy z 1998 roku.

9.2 Wymagania

9.2.1 Organizacja powinna wykazać swoje zaangażowanie w zapewnianie zgodności z wymaganiami dotyczącymi zagadnień społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy określonymi w niniejszej normie.

9.2.2 Organizacja powinna wykazać, że

- (a) pracownikom nie zabrania się wolnego stowarzyszenia, wybierania własnych przedstawicieli i kolektywnego pertraktowania z pracodawcą,
- (b) nie stosuje pracy przymusowej,
- (c) pracownicy poniżej minimalnego wieku prawnego, 15 lat, lub wieku obowiązkowej nauki szkolnej – w zależności od tego, która wartość jest wyższa – nie są zatrudniani,
- (d) pracownikom zapewnia się równe możliwości zatrudnienia i traktowanie,
- (e) warunki pracy nie stwarzają zagrożenia dla bezpieczeństwa lub zdrowia.

Załącznik 1: Specyfikacja stwierdzeń PEFC

Dokument normatywny

1 Specyfikacja stwierdzeń PEFC dotyczących materiałów z oznaczeniem „certyfikowano przez PEFC”

1.1 Wprowadzenie:

Specyfikacja z tej części Załącznika powinna być stosowana razem z wymaganiami niniejszej normy, jeśli organizacja opracowuje łańcuch dostaw do stosowania ze stwierdzeniem PEFC dotyczącym materiałów certyfikowanych przez PEFC.

1.2 Stwierdzenie formalne:

Organizacja powinna używać stwierdzenia o treści „**x% certyfikowano przez PEFC**” (x% PEFC certified) gdy informuje o zawartości materiałów certyfikowanych przez PEFC w wyjściowych wyrobach.

1.3 Wymagania dotyczące kategorii pochodzenia materiału wejściowego

Materiał certyfikowany:

(a) materiał zawierający surowiec leśny dostarczany ze stwierdzeniem dostawcy „**x% certyfikowano przez PEFC**” przez dostawcę z:

- i) uznanym przez PEFC certyfikatem lub
- ii) dokumentem potwierdzającym, że dostawca jest objęty certyfikatem uznanym przez PEFC;

(b) materiał z recyklingu (inny niż wyroby dostarczane ze stwierdzeniem „certyfikowano przez PEFC”).

Materiał neutralny:

Inny niż materiał zawierający surowiec leśny

Materiał inny:

Materiał zawierający surowiec leśny, inny niż materiał certyfikowany, obejmujący materiał zawierający surowiec leśny dostarczany ze stwierdzeniem „**Źródła kontrolowane przez PEFC**” przez dostawcę z:

- i) uznanym certyfikatem łańcucha dostaw PEFC lub
- ii) dokumentem potwierdzającym, że dostawca jest objęty certyfikatem łańcucha dostaw uznanym przez PEFC

Uwaga: Wyrażenie „dokument potwierdzający, że dostawca jest objęty uznanym przez PEFC certyfikatem” dotyczy sytuacji regionalnej lub grupowej certyfikacji gospodarki leśnej oraz wielozakładowej (grupowej) certyfikacji łańcucha dostaw, w której dostawca otrzymuje dokument odwołujący się do zakresu uznanego przez PEFC certyfikatu.

1.4 Dodatkowe wymagania dla stosowania stwierdzenia „certyfikowano przez PEFC”

W przypadku wyrobów objętych łańcuchem dostaw organizacji, które zawierają materiał z recyklingu, organizacja powinna obliczyć zawartość materiału z recyklingu zgodnie z normą ISO 14021 i informować o tym na żądanie.

2 Specyfikacja stwierdzenia PEFC dotyczących materiałów z oznaczeniem „źródła kontrolowane przez PEFC”

Uwaga: Szczegółowy opis systemu należytej staranności PEFC, który wprowadza materiał z kontrolowanych źródeł, jest opisany w rozdziale 5 mormy dotyczącej łańcucha dostaw.

2.1 Wprowadzenie:

Specyfikacja z tej części Załącznika powinna być stosowana razem z wymaganiami niniejszej normy, jeśli organizacja opracowuje łańcuch dostaw obejmujący system należytej staranności do stosowania ze stwierdzeniem PEFC dotyczącym wyjściowych wyrobów, dla których wdrożono system należytej staranności PEFC.

2.2 Stwierdzenie formalne:

Organizacja powinna używać stwierdzenia o treści „**źródła kontrolowane przez PEFC**” (PEFC controlled Sources) gdy informuje o zastosowaniu systemu należytej staranności w odniesieniu do wyjściowych wyrobów.

2.3 Wymagania dotyczące materiału wejściowego pochodzącego z kontrolowanych źródeł

Materiał certyfikowany:

Materiał zawierający surowiec leśny dostarczany ze stwierdzeniem dostawcy „**x% certyfikowano przez PEFC**” przez dostawcę z:

- a) uznanym przez PEFC certyfikatem lub
- b) dokumentem potwierdzającym, że dostawca jest objęty certyfikatem uznanym przez PEFC;

Materiał neutralny:

Inny niż materiał zawierający surowiec leśny,

Materiał inny:

Materiał zawierający surowiec leśny, inny niż materiał certyfikowany, obejmujący materiał zawierający surowiec leśny, dostarczony ze stwierdzeniem dostawcy „źródła kontrolowane przez PEFC” przez dostawcę z:

- (a) uznanym przez PEFC certyfikatem łańcucha dostaw lub
- (b) dokumentem potwierdzającym, że dostawca jest objęty certyfikatem łańcucha dostaw uznanym przez PEFC;

Uwaga: Wyrażenie „dokument potwierdzający, że dostawca jest objęty uznanym przez PEFC certyfikatem” dotyczy sytuacji regionalnej lub grupowej certyfikacji gospodarki leśnej oraz wielozakładowej (grupowej) certyfikacji łańcucha dostaw, w której dostawca otrzymuje dokument odwołujący się do zakresu uznanego przez PEFC certyfikatu.

Załącznik 2: Wdrażanie standardu łańcucha dostaw w organizacji wielozakładowej

Dokument normatywny

1 Wprowadzenie

Celem niniejszego załącznika jest ustanowienie wytycznych w zakresie wdrażania wymagań dotyczących łańcucha dostaw w organizacji posiadającej sieć zakładów w sposób zapewniający, że certyfikacja/rejestracja łańcucha dostaw jest praktyczna i wykonalna ze względu na uwarunkowania ekonomiczne i operacyjne oraz że możliwa jest poprawna ocena zgodności tego łańcucha dostaw. Metoda obejmująca wiele zakładów pozwala na wdrożenie i certyfikację łańcucha dostaw w grupie najczęściej niewielkich, niezależnych przedsiębiorstw.

Niniejszy załącznik obejmuje wyłącznie te wymagania, które powinny spełnić organizacje wielozakładowe, aby wdrożyć łańcuch dostaw zgodny z wymaganiami tego standardu.

2 Definicje

2.1 Przez organizację wielozakładową rozumie się organizację posiadającą określone biuro centralne (nazywane dalej „centralą”), w którym odbywa się planowanie, kontrola i nadzór pewnych czynności, a także sieć lokalnych biur i oddziałów (zakładów), w których te czynności są całkowicie lub częściowo realizowane.

2.2 Organizacja wielozakładowa nie powinna być odrębną jednostką, ale wszystkie jej zakłady powinny mieć prawne lub kontraktowe połączenia z centralą organizacji i podlegać wspólnemu łańcuchowi dostaw, który jest przedmiotem ciągłego nadzoru centrali. Oznacza to, że centrala ma prawo przeprowadzić działania naprawcze w każdym zakładzie. W stosownych przypadkach powyższy zapis powinien się znaleźć w kontrakcie pomiędzy centralą a poszczególnymi zakładami.

2.3 Organizacja wielozakładowa może obejmować:

- (a) organizacje działające na zasadzie franczyzy lub firmy z wieloma oddziałami, w których zakłady są powiązane własnościowo, strukturą zarządzania lub w inny organizacyjny sposób, oraz
- (b) grupy niezależnych prawnych przedsiębiorstw założonych i działających w celu certyfikacji łańcucha dostaw (grupa producencka).

Uwaga: Określenie „powiązane strukturą zarządzania lub w inny organizacyjny sposób” nie obejmuje członkostwa w stowarzyszeniu.

2.4 Grupa producencka oznacza sieć zazwyczaj małych, niezależnych przedsiębiorstw, stowarzyszonych w celu uzyskania i utrzymania certyfikacji łańcucha dostaw dla całej grupy. Centralą może być stowarzyszenie handlowe lub inny wystarczająco doświadczony podmiot prawny, który zostanie nominowany w tym celu przez grupę zainteresowanych członków lub który zaoferuje grupie usługi dla potrzeb niniejszej normy i zgodnie z niniejszą normą. Centrala może być również zarządzana przez jednego z członków grupy.

Uwaga: Centrala w przypadku grupy producenckiej może być nazwana „podmiotem grupowym”, a zakłady – „członkami grupy”.

2.5 Zakład oznacza lokalizację, w której prowadzone są działania związane z łańcuchem dostaw organizacji.

2.6 Uczestnictwo w grupie producenckiej jest ograniczone do zakładów znajdujących się w jednym kraju i:

- a) zatrudniających nie więcej niż 50 pracowników (odpowiednik zatrudnienia pełnoetatowego) oraz
- b) których obrót nie przekracza 9 000 000 franków szwajcarskich lub wartości równoważnej.

2.7 Obowiązywać powinny również dodatkowe kryteria ustalone dla grupy producenckiej przez stosowny podmiot akredytacyjny.

3 Kryteria ubiegania się o status organizacji wielozakładowej

3.1 Ogólne

3.1.1 Łańcuch dostaw organizacji powinien być centralnie zarządzany i podlegać centralnej ocenie. Wszystkie zakłady (łącznie z centralą zarządzającą) powinny być objęte programem wewnętrznych auditów przeprowadzanych, zanim niezależna jednostka certyfikująca rozpocznie swoją ocenę.

3.1.2 Organizacja powinna wykazać, że jej centrala wprowadziła łańcuch dostaw zgodnie z wymaganiami niniejszej normy oraz że cała organizacja (tzn. wszystkie zakłady) spełnia wymagania niniejsze normy.

3.1.3 Organizacja powinna dowieść swojej zdolności do pozyskiwania i analizy danych ze wszystkich zakładów, w tym danych od władz centralnych, oraz zdolności do wprowadzania ewentualnych zmian potrzebnych w funkcjonowaniu łańcucha dostaw w poszczególnych zakładach.

3.2 Funkcja i zakres odpowiedzialności centrali

3.2.1 Centrala organizacji wielozakładowej powinna:

- (a) reprezentować organizację wielozakładową w procesie certyfikacji, w tym w zakresie komunikacji i utrzymywaniu relacji z jednostką certyfikującą,
- (b) złożyć wniosek o certyfikację, zawierający listę uczestniczących zakładów,
- (c) zapewnić powiązanie kontraktowe z jednostką certyfikującą,
- (d) przesłać jednostce certyfikującej prośbę o rozszerzenie lub zmniejszenie zakresu certyfikacji, co dotyczy również uczestniczących zakładów,
- (e) w imieniu całej organizacji wielozakładowej zobowiązać się do wprowadzenia i utrzymywania łańcucha dostaw zgodnego z wymaganiami niniejszej normy,
- (f) przekazywać wszystkim zakładom informacje i wytyczne potrzebne do skutecznego wdrożenia i utrzymania łańcucha dostaw zgodnie z niniejszą normą. Centrala powinna zapewnić wszystkim zakładom poniższe informacje lub dostęp do nich:
  - kopia niniejszej normy oraz wytyczne dotyczące wdrożenia wymagań niniejszej normy,
  - zasady korzystania z logo PEFC oraz wszelkie wytyczne dotyczące wdrożenia zasad korzystania z logo PEFC,
  - procedury centrali dotyczące zarządzania organizacją wielozakładową,
  - warunki kontraktu z jednostką certyfikującą dotyczące praw jednostki certyfikującej lub akredytującej w zakresie dostępu do dokumentacji i instalacji w zakładzie w celu oceny i nadzoru, oraz ujawniania informacji o zakładzie stronom trzecim,
  - objaśnienie zasady wzajemnej odpowiedzialności zakładów w procesie certyfikacji wielozakładowej,
  - wyniki programu wewnętrznego auditu oraz oceny i nadzoru jednostki certyfikującej oraz związane z tym środki naprawcze i zapobiegawcze do wdrożenia w poszczególnych zakładach,
  - certyfikat wielozakładowy i wszystkie jego części dotyczące zakresu certyfikacji i objęcia nią zakładów.

Uwaga: Pojęcie „wzajemna odpowiedzialność” oznacza, że braki zgodności wykryte w jednym zakładzie lub w centrali mogą pociągać za sobą działania naprawcze do wdrożenia we wszystkich zakładach, zwiększenie ilości wewnętrznych auditów lub cofnięcie certyfikatu wielozakładowego.

- (g) zapewnić organizacyjne lub kontraktowe połączenia ze wszystkimi zakładami wchodzącymi w skład organizacji wielozakładowej, uwzględniające zobowiązania tych zakładów do wdrożenia i utrzymania łańcucha dostaw zgodnie z niniejszą normą; centrala powinna posiadać pisemny kontrakt lub inną pisemną umowę z wszystkimi zakładami, która uprawnia centralę do wdrażania i egzekwowania wdrożenia wszelkich środków naprawczych lub zapobiegawczych

oraz inicjowania wykluczenia dowolnego zakładu z zakresu certyfikacji w przypadku braku zgodności z niniejszą normą,

- (h) opracować pisemne procedury zarządzania organizacją wielozakładową,
- (i) przechowywać dokumenty dotyczące zgodności centrali i zakładów z wymaganiami niniejszej normy,
- (j) uruchomić program auditów wewnętrznych; program auditów wewnętrznych powinien uwzględniać:
  - audyty przeprowadzane na miejscu w każdym zakładzie (w tym własna centralna funkcja administracyjna) przed rozpoczęciem oceny przez jednostkę certyfikującą,
  - coroczne audyty przeprowadzane na miejscu w każdym zakładzie objętym certyfikacją (w tym własna centralna funkcja administracyjna),
  - audit przeprowadzany na miejscu w każdym nowym zakładzie przed rozpoczęciem przez jednostkę certyfikującą procesu rozszerzania zakresu certyfikacji,
- (k) uruchomić program oceny zgodności centrali i zakładów, obejmujący ocenę wyników programu auditów wewnętrznych oraz ocen i nadzoru podmiotu certyfikującego; opracować ewentualne działania naprawcze lub zapobiegawcze; oceniać efektywność podjętych działań naprawczych.

3.2.2 Funkcja i zakres odpowiedzialności zakładów

Zakłady współtworzące organizację wielozakładową powinny odpowiadać za:

- (a) wdrożenie i utrzymanie wymagań łańcucha dostaw zgodnie z niniejszą normą,
- (b) zawrzeć kontrakt z centralą, w tym zobowiązanie się do zachowania zgodności z wymaganiami łańcucha dostaw oraz z innymi stosownymi wymogami certyfikacji.
- (c) udzielanie wyczerpujących odpowiedzi na wszystkie zapytania centrali lub jednostki certyfikującej związane z danymi, dokumentacją lub innymi informacjami dotyczącymi formalnych auditów, ocen lub innych elementów,
- (d) zapewnienie pełnej współpracy i pomocy w celu pomyślnego ukończenia wewnętrznych auditów przeprowadzanych przez centralę oraz auditów przeprowadzanych przez jednostkę certyfikującą, co obejmuje m.in. dostęp do zakładowych instalacji,
- (e) przeprowadzanie odpowiednich działań naprawczych i zapobiegawczych ustalonych przez centralę.

4 Zakres odpowiedzialności za wdrożenie wymagań niniejszej normy w organizacji wielozakładowej

Wymagania normy	Centrala	Zakład
6.2 Metoda separacji fizycznej		Tak
6.3 Wymagania procesu łańcucha dostaw — metoda procentowa		Tak
8 Minimalne wymagania dotyczące systemu zarządzania		
8.2 Odpowiedzialność i uprawnienia	Tak	Tak
8.2.1 Ogólny zakres odpowiedzialności	Tak	Tak
8.2.2 Odpowiedzialność i uprawnienia z zakresu łańcucha dostaw	Tak (dla (d) i (e))	Tak
8.3 Udokumentowane procedury	Tak (dla (a), (e) i (f))	Tak
8.4 Przechowywanie danych	Tak (dla (f) i (g))	Tak
8.5 Zarządzanie zasobami	Tak (tylko dla określonych działań)	Tak
8.5.1 Zasoby ludzkie/pracownicy		
8.5.2 Środki techniczne		
8.6 Inspekcje i kontrole	Tak	Tak
8.7 Skargi	Tak	Tak